

Wij gaan op ontdekkingsreis

Wij gaan op ontdekkingsreis

- Doelgroep:** Onderbouw basisonderwijs groep 1 t/m 4
Jaargetijde: Lente, zomer, herfst en winter
Plaats: Bij een weiland, slootkant, park, bos, plantsoen rondom school
Doel: Ontdekken door de zintuigen te gebruiken
Werkvorm: Ontdekkingstocht met opdrachten
Materiaal: Kaartjes (oog, oor, neus, hand), loep / loeppotje, papier en vetkrijtjes, schepje, meetlint, zoekkaarten

Deze materialen zijn bij IVN VEV te leen.
Neem hiervoor contact op met: eugenie.verstegen@gmail.com

Veel plezier
Werkgroep Scholenwerk

Inleiding

Voor kinderen uit de groepen 1 t/m 4 is een ontdekkingstocht uitgewerkt om het gehele jaar door te gebruiken. Met hun ogen, oren, neus en handen kunnen kinderen heel veel gewone, leuke en bijzondere dingen in de natuur ontdekken en beleven. Voor elke zintuig zijn er suggesties om waar te nemen. Afhankelijk van het gekozen gebied en jaargetijde kun je hieruit een keuze maken. Deze worden door de begeleider/leerkracht tijdens de ontdekkingstocht met de kinderen besproken.

Werkwijze

Zoek een zo afwisselend mogelijk gebied, waar een route uitgezet kan worden. Dit hoeft niet een groot bos te zijn, bv een park of plantsoen in de buurt is ook geschikt. De route kan gemarkeerd worden door bv dennenappels aan gekleurde touwtjes op te hangen.

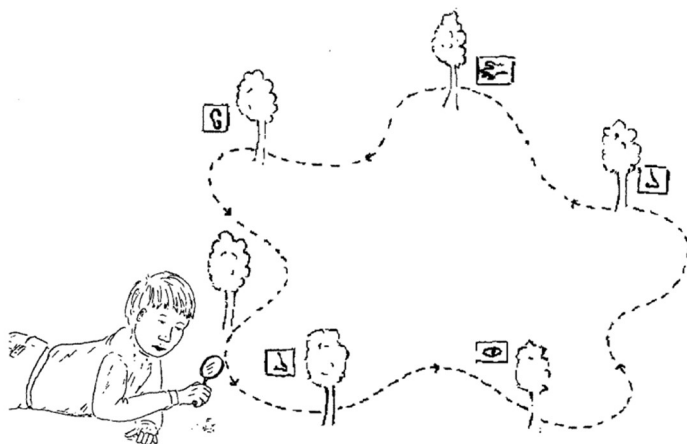
Hang op een aantal plaatsen langs deze route kaartjes op met een oog, oor, neus of hand (zie bijgevoegde afbeeldingen in bijlage 1).

Op deze plaatsen krijgen de kinderen opdrachten, waarbij het aangegeven zintuig speciaal gebruikt moet worden.

De kinderen lopen de route in kleine groepjes onder begeleiding van een ouder/leerkracht en voeren samen de opdrachten uit.

De ontdekkingstocht kan op verschillende plaatsen langs de route gestart worden.

Ruim na afloop de touwtjes, kaartjes e.d. op.

Benodigdheden

- kaartjes met oog, oor, neus en hand (bijlage 1)
- markeermateriaal zoals dennenappels met een gekleurd touwtje
- loep / loeppotje
- bladen wit papier en vetkrijtjes
- meetlint, touw
- schepje
- zoekkaarten (bijlage 4)

Suggesties voor waarnemingen:

• Ogen

- Zoek tussen de bladeren naar insecten en andere kleine diertjes.
Kijk met een loep of vang de beestjes in een loepotje.
- Keer een steen of een stuk hout om en kijk wat er aan beestjes te zien is.
- Op een boomstam kruipen allerlei beestjes; kijk ook in de spleten tussen de schors.
- Kijk naar de lucht. Zijn er wolken? Welke vormen hebben die?
- Kijk naar de bomen, boomtoppen, boomstammen, boombladeren, nesten.
Er zijn veel verschillen tussen bomen. (kleur, vorm bladeren)
- Zie je sporen van dieren? Zoek naar pootafdrukken, vraatsporen, op de bodem of op bladeren. Zitten er ergens gallen? Woningen van dieren?
- Kijk eens goed om je heen of je vogels ziet. Welke kleuren hebben ze en hoe groot zijn ze?
- Is er ergens een sloot, een vijver, een ven? Kijk dan of je kikkers, visjes en andere beestjes kunt zien (zwemmen).
- Er zijn heel veel soorten mossen; kijk eens of je een aantal soorten kunt vinden.
- Ook bomen bloeien, maar de bloemetjes van bomen zijn vaak héél moeilijk te zien; kijk maar eens goed!

• Oren

- Zoek een mooi plekje, ga rustig zitten en luister naar de geluiden om je heen van bijvoorbeeld vogels, beestjes (insecten, muisjes), geritsel van blaadjes van planten en bomen, vallende takjes en zaden, verkeer, de wind.....
- Vogels maken allerlei geluiden: ze zingen, roepen, kloppen op bomen (spechten).
- Bij water kun je misschien kikkers horen kwaken.
- Met behulp van een eikeldopje kun je geluid maken.
- Lukt het ook om met een boomblaadje een geluid te maken?
- Ga in een kringetje staan en houd elkaars hand vast en sluit je ogen.
(je kunt het best horen met je ogen dicht)

• Neus

- Draai een steen of omgevallen boomstam om en ruik dan eens.
- Schep wat aarde weg en ruik er eens aan.
- Misschien vind je paddenstoelen; ruik er maar eens aan.
- Als je een blaadje van een plant, struik of boom een beetje kneust (wrijft) in je handen, komt er een geur vrij. Ruikt het lekker of juist vies?
- Zoek bloemen die lekker ruiken. Kun je ook bloemen vinden die niet lekker ruiken?
- Kun je ook ruiken in wat voor soort bos je bent? (vochtig bos, naaldbos)
- Pas omgezaagde bomen ruiken sterk.
- Ruik aan gras, mos, dennennaalden...
- Ruik je ergens een drolletje....
- Ruik je of er een boerenbedrijf in de buurt is?

• **Handen**

- Meet de omtrek van bomen; dit kan met een meetlint, maar kinderen kunnen ook hun handen/armen gebruiken.
- Span een touw tussen twee bomen. Kruip eronder door op handen en voeten. Wat voel je?
- Voel aan de schors van een aantal verschillende bomen. (Hoe voelt het: bobbelig, glad, ruw...? Sluit je ogen, dan voel je nog beter!)
- Maak een schorsafdruk van een boomstam met behulp van vetkrijt en een blaadje papier.
- Kun je verschillen voelen tussen de bladeren van verschillende bomen en planten, bijvoorbeeld glad, ruw, hard, zacht, prikkers. (Kijk wel uit voor brandnetels, bramen, distels)
- Kijk eens of je een veer kunt vinden en voel die eens.
- Zoek stenen en voel of ze glad of juist ruw zijn.
- Zoek verschillende zaden en vruchten en voel het verschil.
- Er zijn heel veel mos soorten; voelen ze allemaal gelijk of zit er verschil tussen?
- Maak zelf eens een spoor met je handen, al dan niet met een stokje.
- Verrotte boomstammen worden zacht; zoek er een en voel er maar eens aan.

• **Tong**

Dit zintuig is niet uitgewerkt. Er is veel in de natuur te proeven, maar voor de jonge kinderen is het veiliger om hen aan te leren niets zelf uit de natuur te plukken of op te eten. Sommige planten, paddenstoelen, zaden en vruchten zijn giftig of beschermd.

• **Aanvullende activiteit**

- kleurenbingo

Tijdens het wandelen van de route zoeken de kinderen (kleuters) met een kleurenkaart de verschillende (negen) kleuren om hun heen.

(Waarom geen groen?....)

Geen kleuren van de kleding e.d. Wel kan bv bij blauw iets van afval zijn dat op de grond ligt. (bijlage 2)

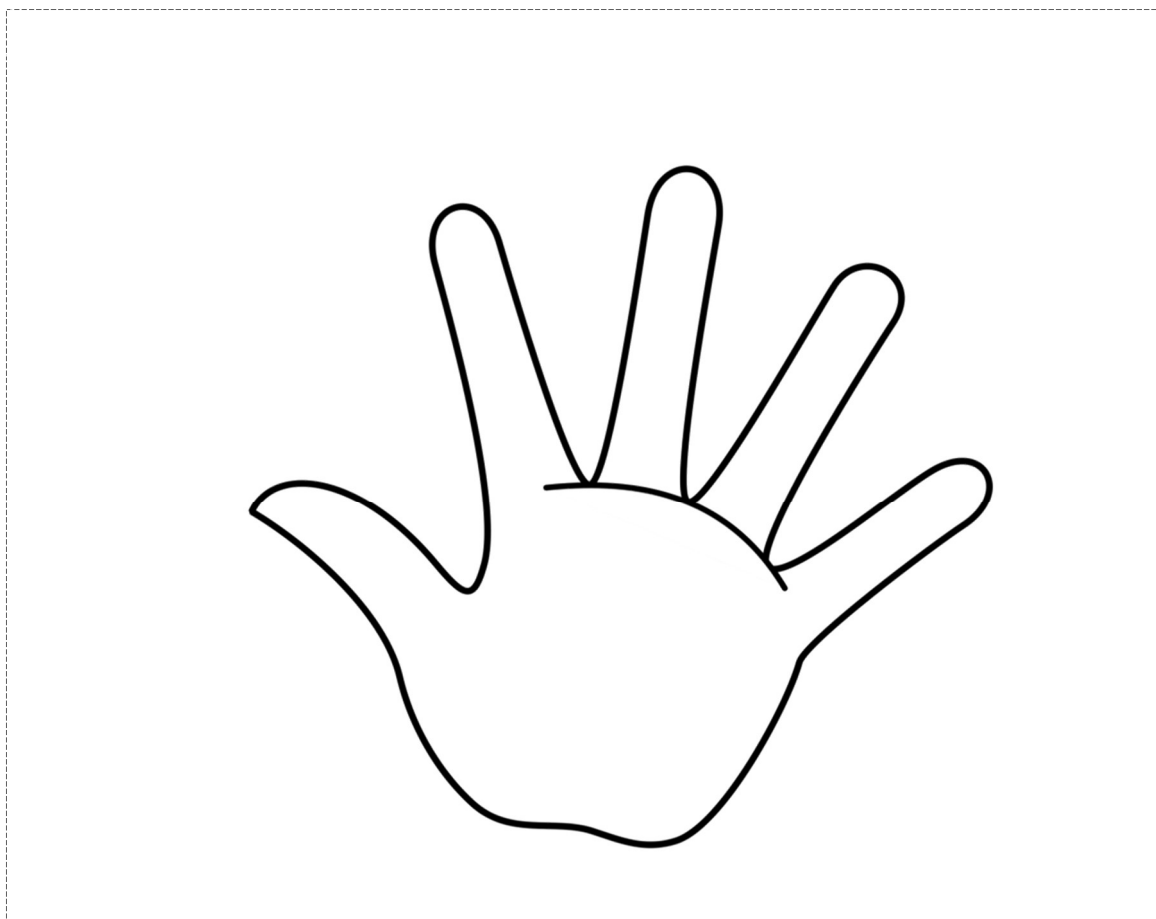
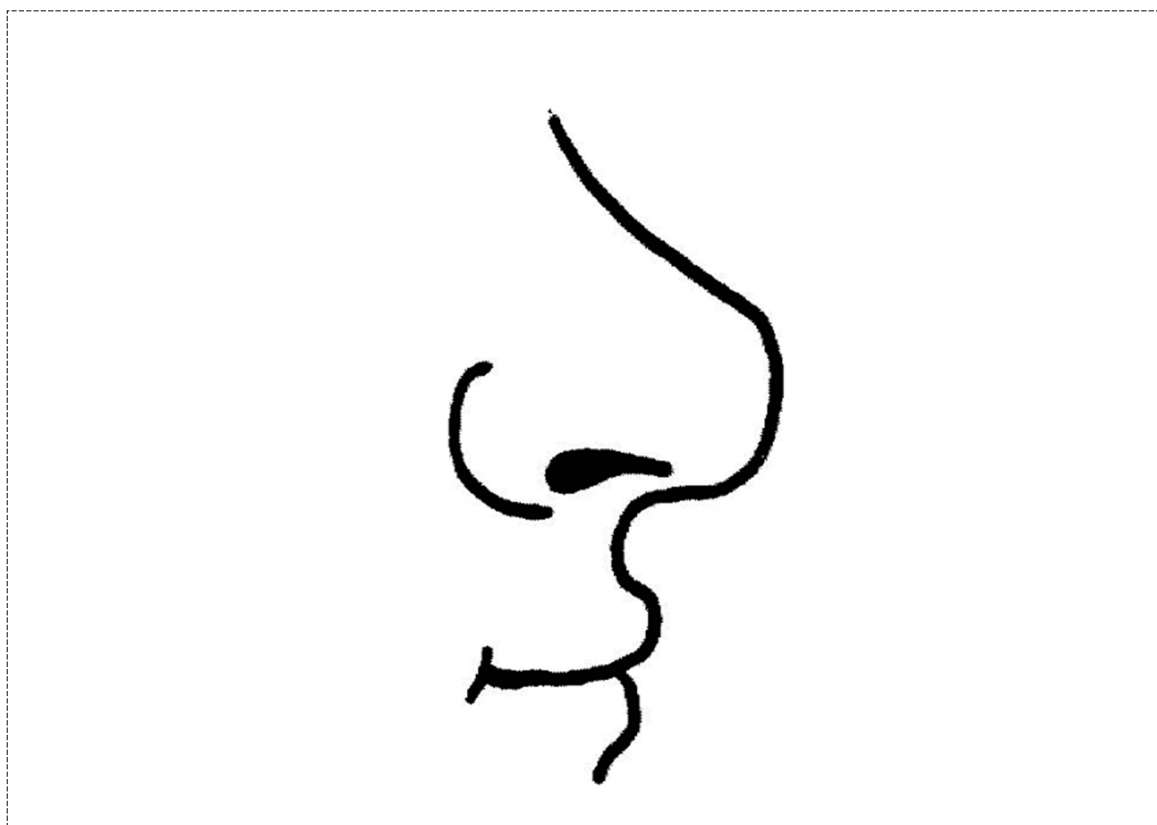
- natuurbingo

Idem. Nu zoeken de kinderen alle planten en dieren op de bingokaart.
(bijlage 3)

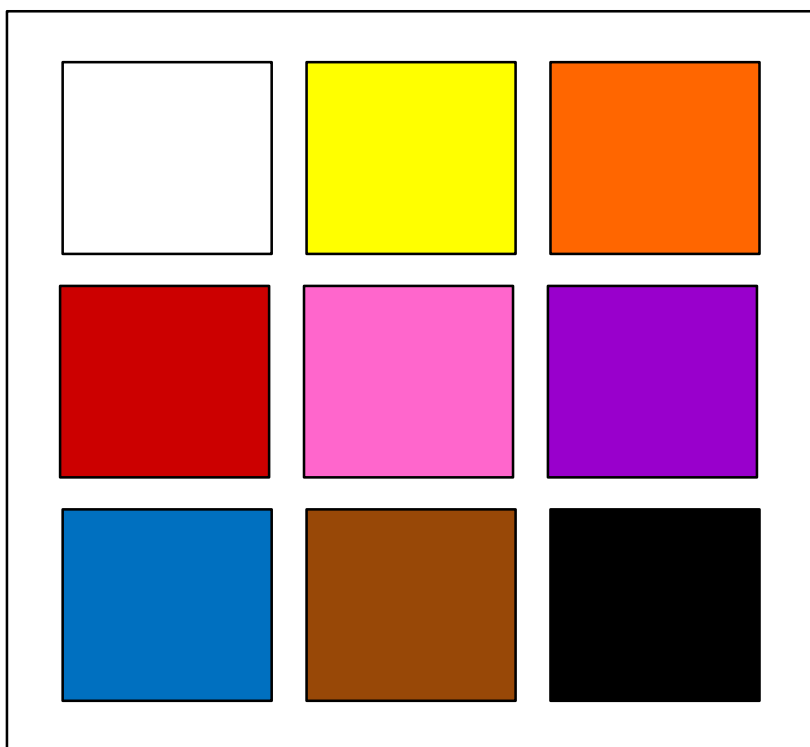
Bingokaarten zijn zelf in de benodigde hoeveelheid te kopiëren.

Bijlage 1 De zintuigen - kaartjes om op te hangen

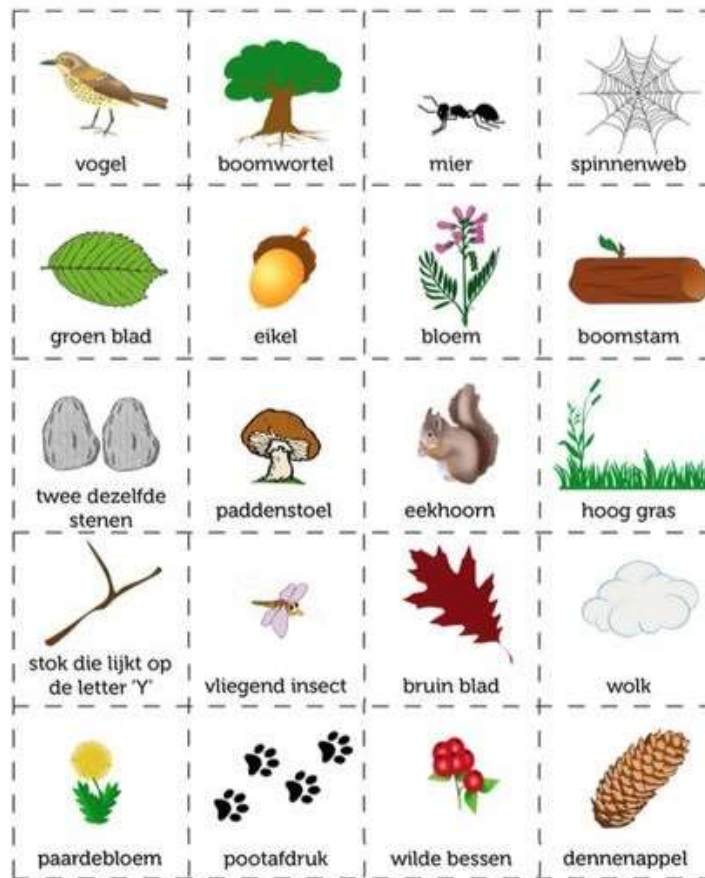

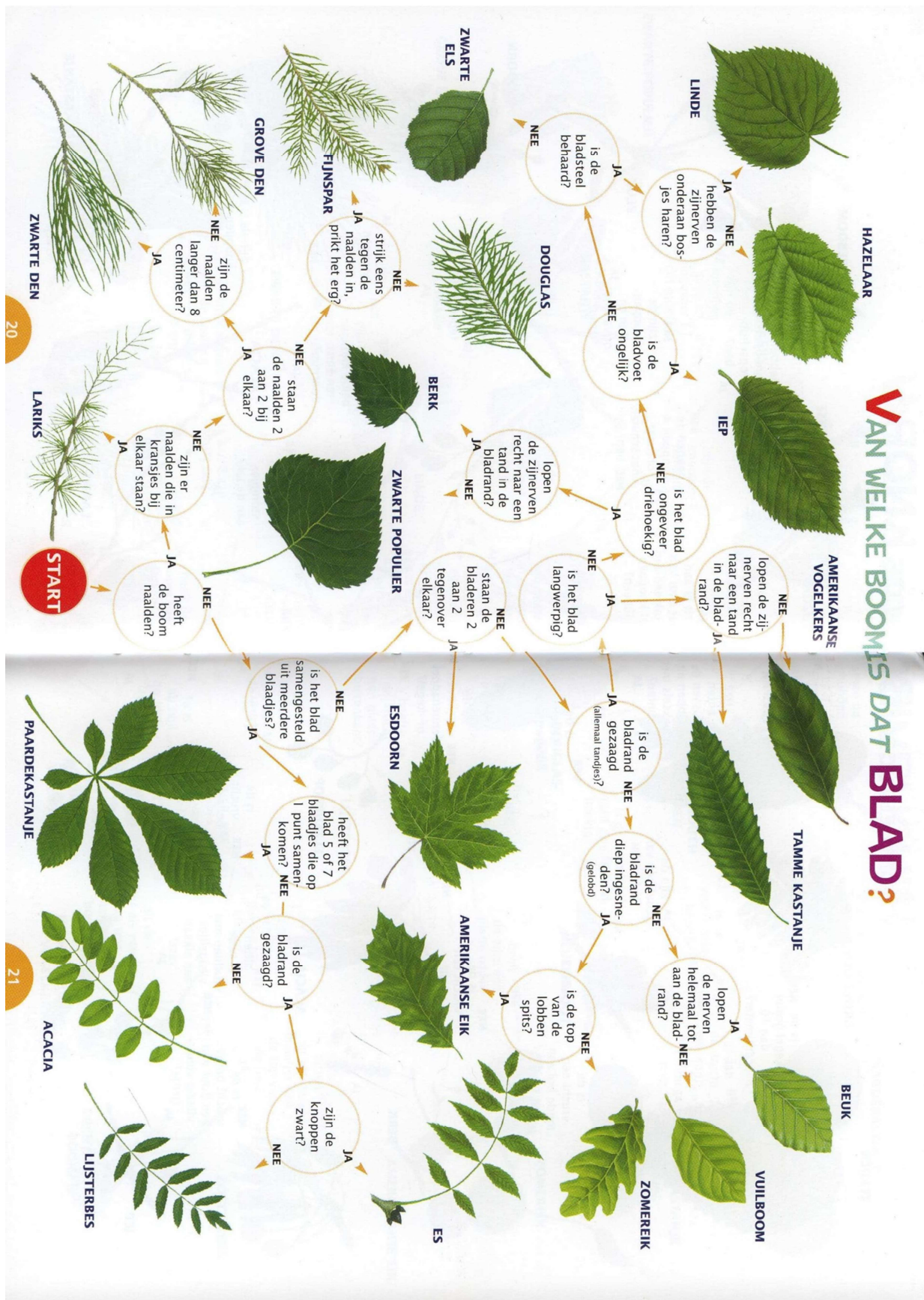
Bijlage 2 Kleurenbingo

Bijlage 3 Natuurbingo

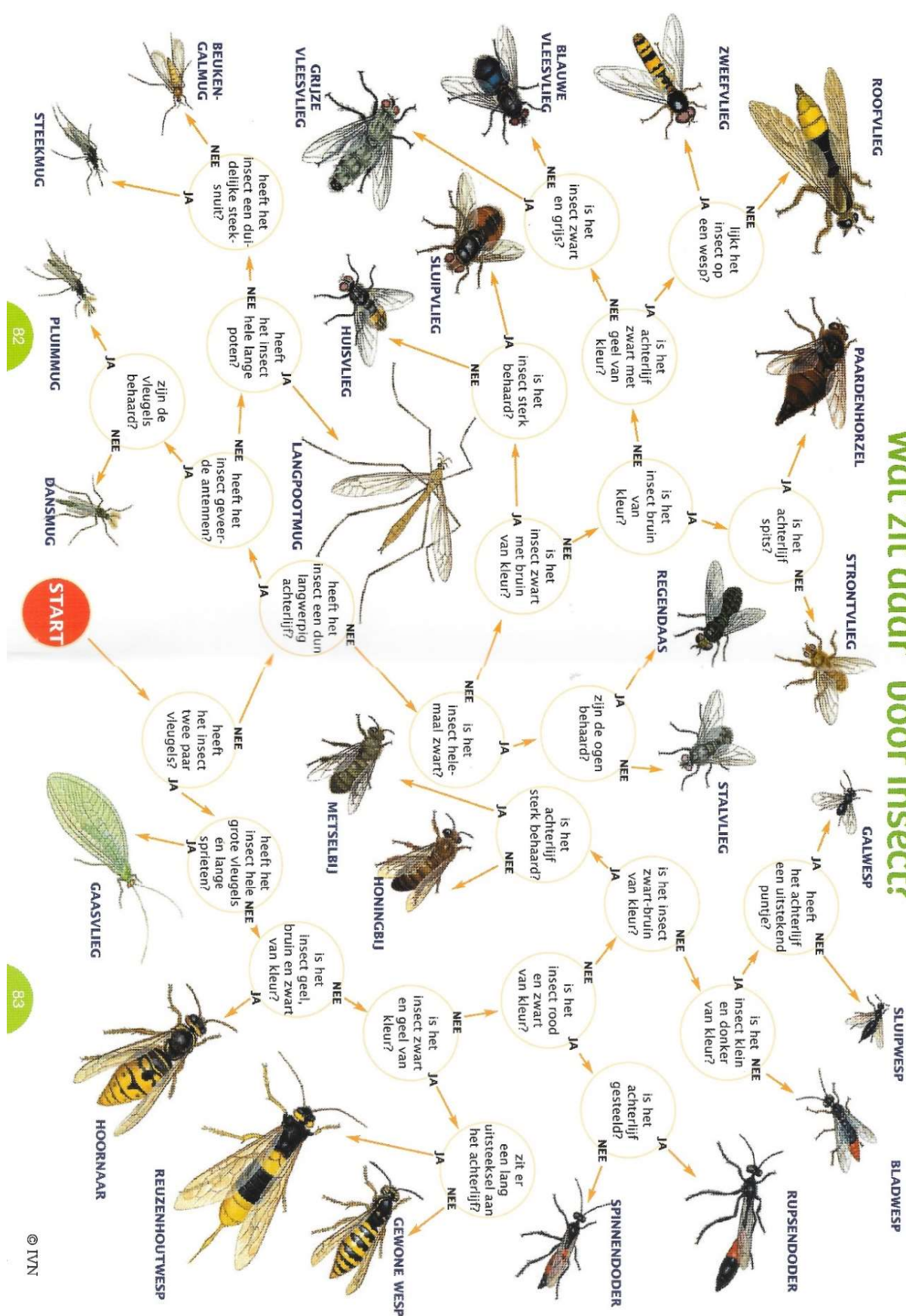

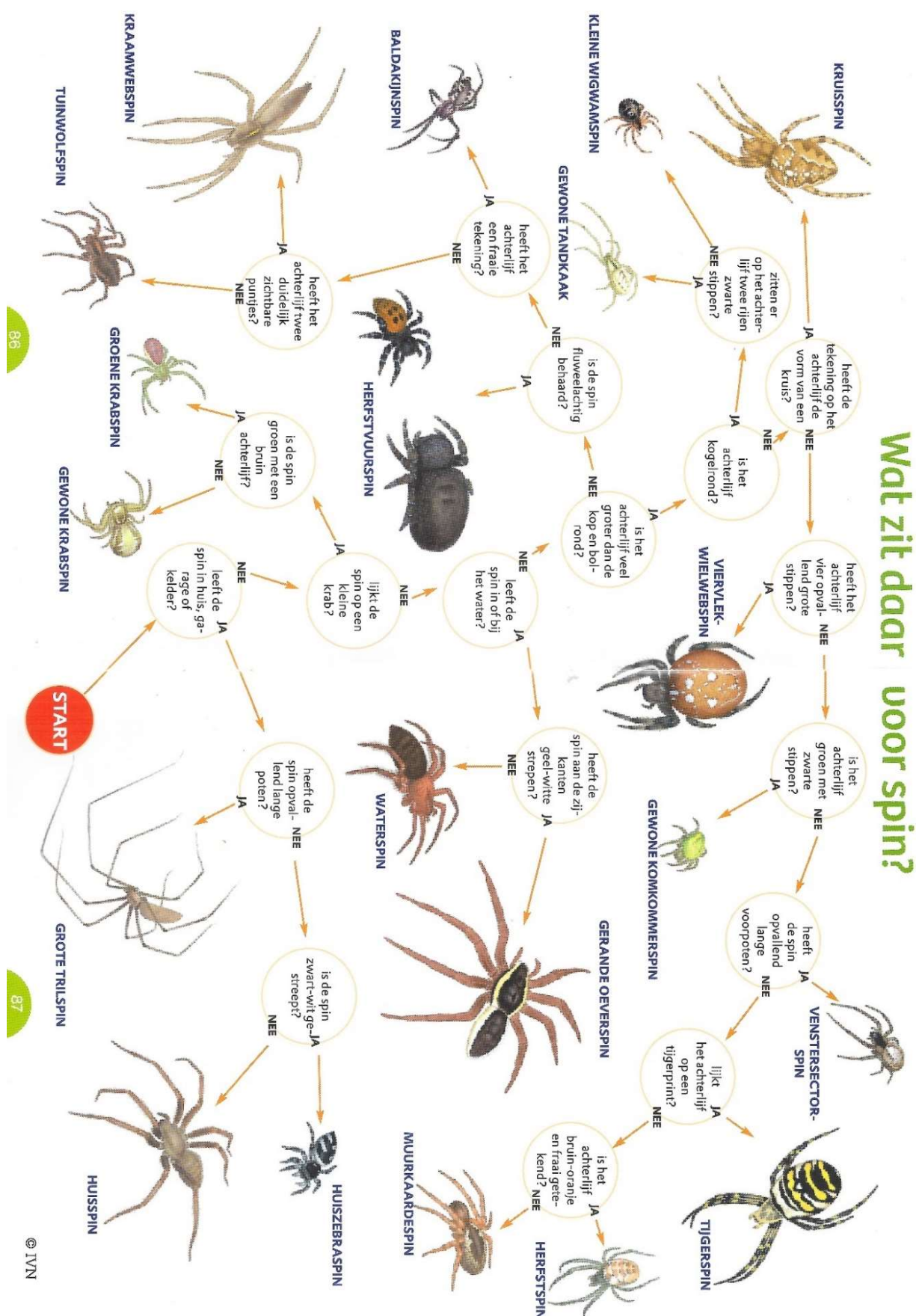
Bijlage 4 Zoekkaarten

Wat zit daar voor insect?

Hoe heet die paddenstoel?


```

graph TD
    START((START)) --> Q1{heeft de gal een grilrige vorm?}
    Q1 -- JA --> EIKENROOSJE[EIKENROOSJE]
    Q1 -- NEE --> Q2{zit de gal aan het eind van een eiken-takje?}
    Q2 -- JA --> Q3{lijkt de gal op een gladde knikker?}
    Q3 -- JA --> HARDE_KNOFGAL[Harde knofigal]
    Q3 -- NEE --> KORRELGAL[Korrelgal]
    KORRELGAL --> KNIKKERGAL[Knikkergal]
    Q2 -- NEE --> Q4{zit de gal op een beukenblad?}
    Q4 -- JA --> BEUKENBLADGAL[Beukenbladgal]
    Q4 -- NEE --> Q5{zit de gal op een wilgenblad?}
    Q5 -- JA --> Q6{zit de gal op een lindenblad?}
    Q6 -- JA --> HOORNGAL[Hoornagal]
    Q6 -- NEE --> ANANASGAL[Ananasgal]
    ANANASGAL --> MIJTGAL[Mijtgale]
    Q5 -- NEE --> Q7{lijkt de gal op een kleine ananas?}
    Q7 -- JA --> ANANASGAL
    Q7 -- NEE --> HARSBULMOT[Harsbultmote]
    Q1 -- NEE --> Q8{is de gal een klein rood bolletje?}
    Q8 -- JA --> RODE_ERWTGAL[Rode erwtgal]
    Q8 -- NEE --> Q9{lijkt de gal op een opgeplakt kapje?}
    Q9 -- JA --> SIERGAL[Siergal]
    Q9 -- NEE --> Q10{lijkt de gal op een knikker?}
    Q10 -- JA --> EIKENGALAPPEL[Eikengalapfel]
    Q10 -- NEE --> Q11{zit de gal aan de onderzijde van een esdoornblad?}
    Q11 -- JA --> GALWESGAL[Galwesgal]
    Q11 -- NEE --> Q12{zit de gal aan een eikenblad?}
    Q12 -- JA --> SATIJNEN_KNOFGAL[Satijnen knofigal]
    Q12 -- NEE --> BEHAARDE_KNIKKERGAL[Behaarde knikkergal]
    Q10 -- NEE --> Q13{ziet de gal eruit als een knoopje?}
    Q13 -- JA --> LENSGAL[Lenagal]
    Q13 -- NEE --> SPONGSGAL[Sponsgal]
    
```

Van welke boom is die knop?

